

tango riihi, kia kitea ai te wariu o te *fee-simple* o nga whenua i uru i taua wa ki roto ki tetahi riihi, a me kimi hoki te wariu o nga whakapainga tuturu e pumau ana te ahua i mahia e te kai-tango riihi i roto i nga tau o tana riihi a e kitea ana o mau ana i taua wa i runga i te whenua i uru ki te riihi. I muri i te mahinga me te panuitanga o nga whakataunga kua huaina ake nei, a e tutuki ai taua mahi me hoatu tetahi kape o taua panui ki te kai-tango riihi mo tetahi kape ki te Poari, engari i mua mai o nga marama e rua e mutu ai nga tau e riihitia ana taua whenua e te kai-tango riihi, ka riro ma taua kai-tango riihi, i runga i te whakatu-a-tuhituhi i hoatu e ia ki te Poari, te ki ka tangohia ranei e ia kaore ranei he riihi hou mana mo aua whenua mo tetahi atu wa pera ano te roa a pera ano hoki nga tikanga me te riihi tuatahi, i runga i te moni reti e rite ana ki te rima pauna moni mo ia rau pauna o te wariu o aua whenua ina tangohia atu i ana moni te wariu o nga whakapainga tuturu e pumau ana te ahua i whakataua mo tetahi taha mo tetahi taha i runga i te wariutanga.

36. Mehemea kaore te kai-tango riihi e whakahou i tana riihi i runga i nga tikanga kua huaina ake nei, a ki te kore ia e whakaae ki te mangere ranei ia ki te haina i te riihi hou i roto i nga ra e whitu i muri iho i te ra i hoatu ai ki a ia taua riihi hou kia hainatia e ia, hoki, i mua mai i te marama whakamutunga o nga tau o te riihi tuatahi, ka riihitia taua whenua i runga i te makete tuwhera ki te katoa i runga i te tena (*public tender*) mo tetahi atu wa pera ano te roa me te riihi tuatahi, i raro i nga ritenga me nga tikanga e whai-ake nei:—

- (a.) Ko te moni reti e whakaaria hei ta te Poari i whakarite ai, engari kua o nui atu i te moni reti i whakaria ki te kai-tango riihi e puta ra ki waho i raro i te tekiona i mua tonu ake nei.
 - (b.) Me whakaatu i roto i nga panui tono i nga tena (*tenders*) te nui o te moni reti e whakaaria; a hei tikanga mo te tena (*tender*) me whakatakoto e te kai-tena (*tenderer*) i te taima tonu i hoatu ai o ia tana tena (*tender*) te moni reti mo te hawho tau, a ki te kore ia e whiwhi i te riihi me whakahoki atu taua moni ki a ia.
 - (c.) Ki te tau ko tetahi tangata ke atu i te kai-tango riihi e puta ra ki waho te kai-tango riihi hou, i roto i nga ra e whitu i muri tonu atu i te ra i whakaturutia hei wahanga mo nga kopaki o nga tena (*tenders*), me utu e taua tangata ke ki te Poari nga moni o te wariu o nga whakapainga tuturu e pumau ana te ahua kua whakaritea nei i runga i nga tikanga kua whakatakotoria nei e te tekiona i mua tonu ake nei.
 - (d.) Ka tae ki te ra e mutu ai te riihi tawhito, a muri atu ranei i taua ra, ki te marama ki te Poari kua tukuna paitia atu te kai-tango riihi hou e te kai-tango riihi tawhito ki runga ki nga whenua e riihitia ra, a kaore i whakakorea atu i whakakinokintia ranei nga whakapainga i rokohanga ra ki runga ki aua whenua i te wa i mahia ai te wariutanga kua huaina nei i roto i te tekiona i runga tonu ake nei, hei reira me utu e te Poari ki te kai-tango riihi tawhito kua mutu ra tana riihi nga moni i utua ra ki te Poari e te kai-tango riihi hou.
 - (e.) Mehemea kua wawahia kua whakakinokiongia ranei nga whakapainga kua huaina nei i roto i te wahanga tekiona i runga tonu ake nei, hei reira, ko te wariu o nga whakapainga kua wawahia ra, te utu ranei mo te whakaoranga i aua whakapainga kua wawahia ra, me riro ma te Poari ma tetahi tangata ranei i whakaturia e ia e whakataua; a ko nga moni i whakataua, hui atu ki nga moni i pau i te whakahaerenga i taua whakataunga, me tango atu i roto i nga moni ka utua ra ki te kai-tango riihi tawhito o puta ra ki waho i tana riihi, a ko aua moni i tangohia ra me whakahoki atu ki te kai-tango riihi hou, haunga ano ia nga moni i pau i te whakahaerenga i taua whakataunga, ka puritia era.
37. Ki te kore e riro te riihi i runga i nga tikanga kua huaina ake nei i tetahi tangata ke atu i te kai-tango riihi tawhito, ki te kore ranei taua tangata ke e haina i nga kape e toru o te riihi, ki te kore ranei e utua e ia nga moni i whakaaetia ra e ia i roto i nga ra tekau ma wha i muri atu i tona tononga kua pera, hei reira ka ahei te kai-tango riihi tawhito i roto i nga ra e toru tekau i muri atu i te ra i whakaritea hei wahanga mo nga kopaki o nga tena (*tenders*) ki te tango mana te riihi hou i runga i nga tikanga kua huaina ake nei; a ki te kore ia e tango i taua riihi, ki te kore ranei ia e haina i te riihi hou i roto i nga ra e whitu i muri atu i te ra i hoatu ai taua riihi kia hainatia e ia, hei reira ka ahei ia ki te noho hei kai-riihi mo taua whenua ia tau ia tau, engari mo te wa anake e utua ana o ia nga moni reti e whakaritea ana ranei e ia nga

whakawata me nga tikanga i uru ki roto ki tana riihi, a taua noatia te wa e taea ai e te Poari te riihi ano i taua whenua, haunga ia mehemea, i mua mai o te riihitanga ano e te Poari i taua whenua, kua tino tangohia e ia mana te riihi hou i runga i nga tikanga kua huaina ake nei.

38. Ka ahei te Poari, i a ia e tuku ana i tetahi riihi hou i tetahi whakahoutanga riihi ranei, ki te whakarite ko nga ra hei timatanga mo aua riihi hei te ra tuatahi anake o Hanuere o Hurae ranei o te tau i tupono ai.

39. Ko nga tikanga katoa kua whakatakotoria e nga rekureihana kua tuhia ake nei (haunga ia nga tikanga mo nga ngakinga) e pa ana ki nga tena (*tenders*), mo nga hoko, mo nga ahua, mo nga tikanga mo nga riihitanga tuatahi i mahia i raro i taua Ture, me era tau tikanga ahakoa pehea te ahua e pa ana ki aua riihitanga tuatahi, *mutatis mutandis*, ka pa ano hoki ki nga ahua, me nga tikanga o nga riihi hou o nga riihi ranei i whakahoutia kua huaina ake nei, hui atu ki nga kai-tango riihi i raro i aua mea, haunga ia mehemea i ata whakaritea tetahi atu tikanga e enei rekureihana.

Kapeneheihana me te Apitireihana.

40. Ko nga kereme katoa e tono ana kia utua te tangata mo tetahi mato i pa ki a ia i raro i taua Ture, mehemea ia kaore i ata whakaritea he tikanga, me whakataua i runga i nga tikanga kua whakaritea e Wahi III o "Te Ture mo nga Mahi Nunui a te Katoa, 1908," a mo runga i nga kereme kua huaina ake nei ka kiia kua hui atu taua Wahi III hei wahi mo taua Ture. Mo runga i ia kereme pera me riro ko te Poari hei kai-karo.

41. Ina whakaritea ina whakaaetia ranei kia tukua tetahi take ki te apitireihana, a mehemea ia ia kaore tetahi atu tikanga i whakaritea mo taua take e enei rekureihana, hei reira me hoatu taua take ki te araro o nga kai-apitireihana, kia kotahi kia maha atu ranei e whakaturia e tetahi taha e tetahi taha, a kia kotahi te tangata e whakatu hei takawaonga mo aua kai-apitireihana.

(a.) Mehemea kaore tetahi taha i whakatu kai-apitireihana mana i roto i nga ra e rua tekau ma tahi i muri iho i te tononga-a-tuhituhi atu a tetahi taha kia pera, hei reira ma te kai-apitireihana anake i whakaturia e tetahi taha e whakahaere te apitireihana, a ko tana i whakataua ai hei tino mutunga tera a ka whai mana tera ki runga ki nga taha e rua.

(b.) Mehemea kaore e rite i aua kai-apitireihana tetahi whakataua ma raua mo te take i tukuna atu ra ki a raua a pau noa nga ra e rua tekau ma waru i muri iho i te ra i tukua atu ai taua take ki a raua, hei reira me tuku atu taua take kia whakataua e tetahi tangata i whakaturia e aua kai-apitireihana hei takawaonga mo raua, a ko tana i whakataua ai hei tino mutunga tera a ka whai mana tera ki runga ki nga taha e rua.

(c.) Ko ia apitireihana pera me whakahaere i runga i nga tikanga kua whakatakotoria e "Te Ture Apitireihana, 1908," a me tau ki raro i te mana o taua Ture ano mehemea nei te tukunga o taua take ki taua apitireihana i ata whakaaetia e nga taha e rua i raro i tetahi tiiti.

(d.) Ma ia taha ano e utu tana taha o nga utu o taua tukunga; a ko nga utu mo te whakatuanga i tetahi takawaonga me riro ma nga taha e rua ki taua apitireihana e utu, a me riterite tonu nga moni hei utu ma tetahi taha ma tetahi taha.

42. Ki te hihia te tangata nana tetahi riihi ki tetahi wariutanga i raro i tekiona 31 o taua Ture, me tuku e ia he panui ki te Poari hei whakaatu i tona hihia ki taua mea, me te apiti atu hoki i te whii kia £1 ls. a me tae atu taua panui i mua o nga ra tekau ma wha o mua mai o te huinga o te Poari e whiriwhiria ai taua tono, a ki te whakaaetia, hei reira me whakarite e te Poari tetahi tangata matau (engari hei ta te kai-tango riihi tangata e whakaae ai) hei titiro hei ripoata ki te Poari i nga whakapainga e meatia ana kia mahia me te moni e pau e oti ai aua whakapainga.

43. Me mahi e ia kai-wariu pera tetahi pukapuka ki-pono kia rite ki te Ahua N e whakaaetia nei e nga rekureihana i raro i "Te Ture Whakahaere i nga Whenua Moari, 1900."

44. Apiti atu ki nga moni i tino pau i te haerenga ki te mahi (travelling expenses) e tika ana a ia kai-wariu kia utua mo tana mahi ki te whii e £2 2s. mo te ra hui atu ki te po e ngaro ana ia i tona kainga i a ia e mahi ana i taua wariutanga. Engari ki te iti iho i te ra me te po ia e ngaro ana i tona kainga e tika ana ia kia utua ki te whii e £2 2s. mo taua wahi o taua ra.

45. Mehemea taua kai-wariu i a ia e mahi ana i ana wariutanga ki te tupono e hara i tana mahi wariu i kore ai ia i tae ki tona kainga i te po o te ra i mahi ra ia, ka tika ia kia utua ki te moni iti iho i te £2 2s. mo taua ra, ara hei te moni i whakaritea.